

Η

ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

3^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στις 31 Μαρτίου 2023 με την εξής σύνθεση: Ιωάννης Λαμπρόπουλος, Πρόεδρος, Βικτωρία Πισμίρη – Εισηγήτρια και Αγγελική Πουλοπούλου, Μέλη.

Για να εξετάσει την από 24.02.2023 με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) ΕΑΔΗΣΥ 246/24.02.2023 Προδικαστική Προσφυγή της εταιρίας με την επωνυμία «Α...ΑΝΩΝΥΜΟΣ...ΕΤΑΙΡΕΙΑ» και τον διακριτικό τίτλο «Α... ΑΕ» (εφεξής η «προσφεύγουσα»), η οποία εδρεύει στην ..., επί της οδού ..., αρ. ..., όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Κατά του Δήμου ... (εφεξής η «Αναθέτουσα Αρχή»), όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Κατά της εταιρίας με την επωνυμία «Ε...ΑΝΩΝΥΜΗ ..ΕΤΑΙΡΕΙΑ» και τον διακριτικό τίτλο «Ε.. Α.Τ.Ε.Β.Ε.» (εφεξής η «πρώτη παρεμβαίνουσα»), που εδρεύει στην ..., επί .., όπως νόμιμα εκπροσωπείται, που άσκησε παρέμβαση στο πλαίσιο της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής.

Κατά της εταιρίας με την επωνυμία «Σ..ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» (εφεξής η «δεύτερη παρεμβαίνουσα»), που εδρεύει στη Ρόδο, επί της οδού ... όπως νόμιμα εκπροσωπείται, που άσκησε παρέμβαση στο πλαίσιο της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής.

Κατά της εταιρίας με την επωνυμία «Δ..ΑΝΩΝΥΜΗ ...ΕΤΑΙΡΕΙΑ» και τον διακριτικό τίτλο «Δ... Α.Β.Ε.Τ.Ε.», που εδρεύει στην ..., επί της οδού ..., όπως νόμιμα εκπροσωπείται, που άσκησε παρέμβαση στο πλαίσιο της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής.

Με την προδικαστική προσφυγή, η προσφεύγουσα αιτείται την ακύρωση της υπ' αρ. .../2023 (ΑΔΑ: ..) απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής της Αναθέτουσας Αρχής, ώστε να απορριφθούν οι προσφορές των πρώτης, δεύτερης και τρίτης παρεμβαίνουσών, καθώς και των οικονομικών φορέων Ο...ΑΤΕ και Ε... Α.Τ.Ε. και να συνεχίσει μόνον η ίδια η

προσφεύγουσα, προκειμένου να αναδειχθεί προσωρινή ανάδοχος και να της ανατεθεί η εκτέλεση του έργου.

Η συζήτηση άρχισε, αφού άκουσε την Εισηγήτρια

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της προσφυγής, έχει καταβληθεί το οφειλόμενο παράβολο, σύμφωνα με τα άρθρα 363 του Ν. 4412/2016 και 5 του π.δ. 39/2017, ποσού 12.521,00 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό ... και την εκτύπωση από τη σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών με την ένδειξη «ΔΕΣΜΕΥΜΕΝΟ»).

2. Επειδή, με την με αρ. πρωτ. οικ. .../ 29 12 2022 Διακήρυξη προκηρύχθηκε ανοικτή διαδικασία μέσω ΕΣΗΔΗΣ για την επιλογή αναδόχου κατασκευής του έργου «ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΟΔΩΝ ΜΕ ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΣΤΙΣ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ Τ.Κ. ... (....)» εκτιμώμενης αξίας 3.105.000,00€ (2.504.032,26 € χωρίς ΦΠΑ) και κριτήριο ανάθεσης την η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής (χαμηλότερη τιμή), σύμφωνα με το άρ. 14 αυτής. Η ως άνω Διακήρυξη αναρτήθηκε στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.) στις 22.12. 2022 με Α.Δ.Α.Μ. ..., καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ, όπου έλαβε συστημικό αριθμό

3. Επειδή, ο διαγωνισμός, ενόψει του αντικειμένου του, της συνολικής εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, χωρίς ΦΠΑ, της νομικής φύσης και της δραστηριότητας που η Αναθέτουσα Αρχή ασκεί, υπάγεται στις διατάξεις του Ν. 4412/2016, η κρινόμενη διαφορά διέπεται από τις διατάξεις του Βιβλίου IV του νόμου αυτού, η δε ΕΑΔΗΣΥ, ενώπιον της οποίας ασκείται η προσφυγή, είναι αρμόδια για την εξέτασή της.

4. Επειδή, η προσβαλλόμενη κοινοποιήθηκε στις 14.02.2023 μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία», η δε προδικαστική προσφυγή ασκήθηκε στις 24.02.2023 ομοίως μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» εμπροθέσμως,

με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του π.δ. 39/2017. Μετ' εννόμου συμφέροντος η προσφεύγουσα στρέφεται κατά της αποδοχής των προσφορών των παρεμβαινουσών, καθώς και των οικονομικών φορέων Ο...ΑΤΕ και Ε... Α.Τ.Ε. που προηγούνται στη σειρά μειοδοσίας, επιδιώκοντας την ανάθεση της σύμβασης σε αυτήν.

5. Επειδή στις 24.02.2023 η Αναθέτουσα Αρχή κοινοποίησε την υπό κρίση προδικαστική προσφυγή μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ προς όλους τους συμμετέχοντες, σύμφωνα με το άρθρ. 365, παρ. 1, σημ. α' του Ν. 4412/2016 και το άρθρ. 9, παρ. 1, σημ. α' του π.δ. 39/2017.

6. Επειδή, με την υπ' αρ. 355/2023 Πράξη του Προέδρου του 3ου Κλιμακίου ορίσθηκε Εισηγήτρια και ημερομηνία συζήτησης, κλήθηκε δε η Αναθέτουσα Αρχή όπως καταθέσει απόψεις επί της προδικαστικής προσφυγής.

7. Επειδή, στις 03.03.2023 η πρώτη παρεμβαίνουσα άσκησε παρέμβαση με κοινοποίηση αυτής μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ, εμπροθέσμως και εν γένει παραδεκτώς, ως αναδειχθείσα οριστική ανάδοχος, κατά της αποδοχής της προσφοράς της οποίας στρέφεται η προσφεύγουσα.

8. Επειδή, στις 06.03.2023 η δεύτερη και τρίτη παρεμβαίνουσες άσκησαν αντίστοιχες παρεμβάσεις με κοινοποίηση αυτών μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ, εμπροθέσμως και εν γένει παραδεκτώς, κατά της αποδοχής των προσφορών των οποίων στρέφεται η προσφεύγουσα.

9. Επειδή, στις 10.03.2023 η Αναθέτουσα Αρχή κοινοποίησε μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» τις από 09.03.2023 απόψεις της.

10. Επειδή, με την προσβαλλόμενη η Οικονομική Επιτροπή της Αναθέτουσας Αρχής αποφάσισε ομόφωνα να εγκρίνει *«το από 09/02/2023 πρακτικό διεξαγωγής μειοδοτικής δημοπρασίας - αποσφράγισης και αξιολόγησης προσφορών για την ανάδειξη προσωρινού αναδόχου στο πλαίσιο του ανοιχτού ηλεκτρονικού διαγωνισμού με αριθμό στο Υποσύστημα ... για την εκτέλεση του έργου «ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΟΔΩΝ ΜΕ*

ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΣΤΙΣ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ Τ.Κ. ... (...)» εκτιμώμενης αξίας 2.504.032,26 ευρώ πλέον ΦΠΑ 24% (Α.Μ. .../2022) σύμφωνα με το οποίο: η αρμόδια επιτροπή εισηγείται την ανάθεση της σύμβασης στον 1ο μειοδότη Ε...ΑΝΩΝΥΜΗ ..ΕΤΑΙΡΕΙΑ (προσωρινό Ανάδοχο), με μέση έκπτωση 23,71 % και τιμή 1.612.233,81 € (εργασίες με Γ.Ε. & Ο.Ε.) + Απρόβλεπτα 15% 241.835,07 + Απολογιστικά χωρίς ΓΕ & ΟΕ 10.000,00 + ΓΕ & ΟΕ ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ 18% 1.373,22 + Αναθεώρηση 47.196,72 = 1.912.638,82 € πλέον ΦΠΑ 24%, με ΑΦΜ 094107282, διότι ο ανωτέρω οικονομικός φορέας προσέφερε την χαμηλότερη τιμή και από τα υποβληθέντα δικαιολογητικά προκύπτει πως ικανοποιεί όλα τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που τίθενται στη διακήρυξη (μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού και πλήρωση των κριτηρίων επιλογής).».

11. Επειδή, η διακήρυξη αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού (Ε.Α. ΣτΕ 352/2016) και ως κανονιστική πράξη, δεσμεύει με τους όρους της, τόσο τους τρίτους προς τους οποίους απευθύνεται, όσο και το ίδιο το νομικό πρόσωπο που προκηρύσσει τον σχετικό διαγωνισμό, το οποίο υποχρεούται εφεξής και μέχρι τέλους της διαδικασίας του διαγωνισμού να εφαρμόζει τα όσα ορίζονται σε αυτή (βλ. ενδεικτικά Πράξεις VI Τμήματος ΕλΣυν 181/2006, 31/2003, 105/2003, 294/2010, 224, 78/2007, 19/2005 κ.ά.). Ταυτόχρονα, επιβάλλεται να προσδιορίζονται επακριβώς σε αυτήν τα προς συμμετοχή στον διαγωνισμό απαιτούμενα προσόντα και τα υποβλητέα, κατά την κατάθεση της προσφοράς δικαιολογητικά και λοιπά στοιχεία. Άλλωστε, η αρχή της δεσμευτικότητας της διακήρυξης κατοχυρώνεται και στο ενωσιακό δίκαιο, αφού κάθε απόκλιση από τους όρους αυτής αποτελεί παραβίαση της αρχής της ισότητας των διαγωνιζομένων (βλ. Πράξη VI Τμήματος ΕλΣυν 70/2006). Σκοπός της ενιαίας εφαρμογής των όρων της διακήρυξης και της τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, είναι η διαμόρφωση ενός ασφαλούς δικαιικού πλαισίου, εντός του οποίου θα διεξαχθεί ο διαγωνισμός και η αποφυγή αδικαιολόγητων αιφνιδιασμών των εν δυνάμει υποψηφίων, οι οποίοι σε κάθε στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας θα εκκινούν από μία κοινή αφετηρία, θα γνωρίζουν εκ των προτέρων ασφαλώς και με ακρίβεια τις προβλεπόμενες διαδικασίες και θα έχουν ίσες

ευκαιρίες συμμετοχής, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Όπως, δε, παγίως γίνεται δεκτό, οι αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης στους δημόσιους διαγωνισμούς επιτάσσουν στις αναθέτουσες αρχές να διατυπώνουν τους όρους διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης στην προκήρυξη του διαγωνισμού με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία, κατά τρόπο ώστε αφενός να παρέχουν σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και επιδεικνύοντες τη συνήθη επιμέλεια διαγωνιζομένους τη δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενο των όρων αυτών και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο, αφετέρου, να καθιστούν δυνατό τον αποτελεσματικό έλεγχο του αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα τιθέμενα κριτήρια (Ε.Σ Κλ.Ε 157/2017, Τμ. VI 2452/2012, 1643/2014, 6869/2015, 261/2017, βλ. και ΔΕΚ απόφαση της 18.10.2001, C-19/2000, SIAC Construcion Ltd, σκέψεις 41 έως 44, απόφαση της 29.4.2004, C-496/1999 Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta, σκέψη 111, απόφαση της 10.5.2012, C-368/10, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών σκ. 109 επ.). Άλλωστε, όπως παγίως έχει κριθεί, η αρχή της ίσης μεταχείρισης και η υποχρέωση διαφάνειας απαγορεύουν στην αναθέτουσα αρχή να απορρίψει προσφορά στηριζόμενη σε λόγους οι οποίοι δεν προβλέπονται στην οικεία προκήρυξη (βλ., C-278/14, SC Enterprise Focused Solutions SRL ECLI:EU:C:2015:228, σκ. 28, και απόφαση Medipac—Καζαντζίδης, C-6/05, EU:C:2007:337, σκέψη 54).

12. Επειδή, σύμφωνα με το άρ. 37 του Ν. 4412/2016 «Πολιτική ασφαλείας ΕΣΗΔΗΣ (άρθρο 22 παρ. 6 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)», «1. ... 2. Στα εργαλεία και τις συσκευές για την ηλεκτρονική διαβίβαση και παραλαβή προσφορών, καθώς και για την ηλεκτρονική παραλαβή αιτήσεων συμμετοχής πρέπει: ... β) να απαιτούνται προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές, όπως ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014. Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να αποδέχονται τις προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές που υποστηρίζονται από αναγνωρισμένο πιστοποιητικό, λαμβάνοντας υπόψη αν τα πιστοποιητικά χορηγούνται από έναν πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, ο οποίος περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπιστευσης που προβλέπεται στην απόφαση 2009/ 767/ΕΚ της Επιτροπής, ανεξάρτητα από το αν έχουν δημιουργηθεί με ή χωρίς ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφών, με την επιφύλαξη της

συμμόρφωσης με τις ακόλουθες προϋποθέσεις: αα) οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να καθορίζουν τον απαιτούμενο μορφότυπο προηγμένων υπογραφών, βάσει των μορφοτύπων που έχουν θεσπιστεί με την Απόφαση 2011/130/ΕΕ της Επιτροπής και να θέτουν σε εφαρμογή τα αναγκαία μέτρα ώστε να είναι σε θέση να επεξεργαστούν τεχνικά τους εν λόγω μορφότυπους· όταν χρησιμοποιείται διαφορετικός μορφότυπος ηλεκτρονικής υπογραφής, τότε η ηλεκτρονική υπογραφή ή ο φορέας του ηλεκτρονικού εγγράφου περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τις ισχύουσες δυνατότητες επικύρωσης, υπό την ευθύνη της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ). Οι δυνατότητες επικύρωσης επιτρέπουν στην αναθέτουσα αρχή να επικυρώνει, σε σύγχρονη σύνδεση, δωρεάν και κατά τρόπο κατανοητό για άτομα με διαφορετική μητρική γλώσσα, την ηλεκτρονική υπογραφή που έχει παραληφθεί, ως προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, υποστηριζόμενη από αναγνωρισμένο πιστοποιητικό. Η ΕΕΤΤ κοινοποιεί τις πληροφορίες σχετικά με τον πάροχο των υπηρεσιών επικύρωσης στην Επιτροπή. ββ) σε περίπτωση προσφορών που υπογράφονται με την υποστήριξη αναγνωρισμένου πιστοποιητικού που περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπιστευσης, οι αναθέτουσες αρχές δεν πρέπει να εφαρμόζουν πρόσθετες απαιτήσεις που ενδέχεται να εμποδίσουν τη χρήση των εν λόγω υπογραφών από τους προσφέροντες....», στο δε άρ. 8 «Επικοινωνία και διακίνηση εγγράφων στο ΕΣΗΔΗΣ Προμήθειες και Υπηρεσίες» της υπ' αρ. 166278/2021 ΚΥΑ «Ρυθμίσεις τεχνικών ζητημάτων που αφορούν στην ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών με χρήση των επιμέρους εργαλείων και διαδικασιών του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ)» (ΦΕΚ Β' 2813/30.06.2021) ορίζεται ότι «1... 2... 3. Οι Οικονομικοί Φορείς υποβάλλουν μέσω του υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ-Δημόσια Έργα τα κατά περίπτωση δημόσια και ιδιωτικά έγγραφα καθώς και αυτά που έχουν συνταχθεί / παραχθεί από τους ίδιους, τα οποία γίνονται αποδεκτά σύμφωνα με την παρ. 1.2.1 του άρθρου 12 της παρούσας.», στο δε άρ. 12, παρ. 1.2 και 1.2.1 «Ηλεκτρονική Υποβολή Προσφορών/Αιτήσεων συμμετοχής» προβλέπεται ότι «1.2 Οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν, στην προθεσμία που

ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, σε ηλεκτρονικό φάκελο την προσφορά ή την αίτηση συμμετοχής τους, υπογεγραμμένη, τουλάχιστον, με προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, η οποία υποστηρίζεται από αναγνωρισμένο (εγκεκριμένο) πιστοποιητικό, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 37 του ν. 4412/2016, ... 1.2.1 Όσον αφορά τα στοιχεία και δικαιολογητικά που περιλαμβάνονται στους ανωτέρω υποφακέλους, οι οικονομικοί φορείς τα καταχωρίζουν μέσω του υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ-Δημόσια Έργα ως εξής: Τα έγγραφα που καταχωρίζονται στην ηλεκτρονική προσφορά, και δεν απαιτείται να προσκομισθούν και σε έντυπη μορφή, γίνονται αποδεκτά κατά περίπτωση, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις διατάξεις: α) είτε των άρθρων 13, 14 και 28 του ν. 4727/2020 (Α' 184) περί ηλεκτρονικών δημοσίων εγγράφων που φέρουν ηλεκτρονική υπογραφή ή σφραγίδα. Εφόσον πρόκειται για αλλοδαπά δημόσια ηλεκτρονικά έγγραφα, εάν φέρουν επισημείωση e-Apostille, β) είτε του άρθρου 15 του ν. 4727/2020 (Α' 184) περί ηλεκτρονικών ιδιωτικών εγγράφων που φέρουν ηλεκτρονική υπογραφή ή σφραγίδα, γ) είτε του άρθρου 27 του ν. 4727/2020 (Α' 184) περί εγγράφων που εκδίδονται μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr), ο οποίος στη συνέχεια δύναται να ταυτοποιηθεί από το Διαχειριστή του),...». Σύμφωνα με το άρ. 104 «Χρόνος συνδρομής όρων συμμετοχής - Οψιγενείς μεταβολές» του Ν. 4412/2016, «1. Το δικαίωμα συμμετοχής, καθώς και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής, όπως ορίστηκαν στα έγγραφα της σύμβασης, κρίνονται: α) κατά την υποβολή της αίτησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος ή της προσφοράς, με την υποβολή του ΕΕΕΣ,...». Το άρ. 15 «Ηλεκτρονικά ιδιωτικά έγγραφα» του Ν. 4727/2020 «Έκδοση Ηλεκτρονικών Δημοσίων Εγγράφων» ορίζει ότι «1. Ηλεκτρονικά ιδιωτικά έγγραφα που εκδίδονται από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες με χρήση εγκεκριμένης ηλεκτρονικής υπογραφής ή εγκεκριμένης ηλεκτρονικής σφραγίδας, γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά από τους φορείς του δημόσιου τομέα, από τα δικαστήρια όλων των βαθμών και τις εισαγγελίες όλης της χώρας και από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες κατά την ηλεκτρονική διακίνησή τους. ...». Στον Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014 της 23ης Ιουλίου 2014 σχετικά με την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές κλπ (L 257)

ορίζεται ότι: στο άρ. 1 «Με σκοπό τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς παράλληλα με την επίτευξη ενός επαρκούς επιπέδου ασφάλειας στα μέσα ηλεκτρονικής ταυτοποίησης και στις υπηρεσίες εμπιστοσύνης, ο παρών κανονισμός: α) ... γ) θεσπίζει νομικό πλαίσιο για τις ηλεκτρονικές υπογραφές, τις ηλεκτρονικές σφραγίδες, τις ηλεκτρονικές χρονοσφραγίδες, τα ηλεκτρονικά Έγγραφα ...», στο άρ. 3: «Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί: 1) ... 10) “ηλεκτρονική υπογραφή”: δεδομένα σε ηλεκτρονική μορφή τα οποία είναι συνημμένα σε άλλα ηλεκτρονικά δεδομένα ή συσχετίζονται λογικά με άλλα δεδομένα σε ηλεκτρονική μορφή και τα οποία χρησιμοποιούνται από τον υπογράφο για να υπογράψει· 11) “προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή”: ηλεκτρονική υπογραφή που ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του άρθρου 26· 12) “εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή”: προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που δημιουργείται από εγκεκριμένη διάταξη δημιουργίας ηλεκτρονικής υπογραφής και η οποία βασίζεται σε εγκεκριμένο πιστοποιητικό ηλεκτρονικής υπογραφής· ... 14) “πιστοποιητικό ηλεκτρονικής υπογραφής”: ηλεκτρονική βεβαίωση που συνδέει τα δεδομένα επικύρωσης ηλεκτρονικής υπογραφής με φυσικό πρόσωπο και επιβεβαιώνει τουλάχιστον το όνομα ή το ψευδώνυμο του εν λόγω προσώπου· 15) “εγκεκριμένο πιστοποιητικό ηλεκτρονικής υπογραφής”: πιστοποιητικό ηλεκτρονικών υπογραφών που εκδίδεται από εγκεκριμένο πάροχο υπηρεσιών εμπιστοσύνης και πληροί τις οριζόμενες στο παράρτημα Ι απαιτήσεις· 16) “υπηρεσία εμπιστοσύνης”: ηλεκτρονική υπηρεσία, συνήθως παρεχόμενη έναντι αμοιβής, η οποία συνίσταται: α) στη δημιουργία, εξακρίβωση και επικύρωση ηλεκτρονικών υπογραφών, ηλεκτρονικών σφραγίδων ή ηλεκτρονικών χρονοσφραγίδων ... 20) “εγκεκριμένος πάροχος υπηρεσιών εμπιστοσύνης”: ο πάροχος υπηρεσιών εμπιστοσύνης ο οποίος παρέχει μία ή περισσότερες εγκεκριμένες υπηρεσίες εμπιστοσύνης και έχει αναγνωριστεί ως τέτοιος από τον εποπτικό φορέα ... 33) “ηλεκτρονική χρονοσφραγίδα”: δεδομένα σε ηλεκτρονική μορφή τα οποία συνδέουν άλλα δεδομένα σε ηλεκτρονική μορφή με ένα συγκεκριμένο χρονικό σημείο, τεκμηριώνοντας ότι τα εν λόγω δεδομένα υπήρχαν κατά το χρονικό σημείο εκείνο· 34) “εγκεκριμένη ηλεκτρονική χρονοσφραγίδα”: ηλεκτρονική

χρονοσφραγίδα που πληροί τις οριζόμενες στο άρθρο 42 απαιτήσεις ...», στο άρ. 26: «Μία προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή πληροί τις ακόλουθες απαιτήσεις: α) ... δ) συνδέεται με τα δεδομένα που έχουν υπογραφεί σε σχέση με αυτήν κατά τρόπο ώστε να μπορεί να ανιχνευθεί οποιαδήποτε επακόλουθη τροποποίηση των εν λόγω δεδομένων», στο άρ. 32: «1. Η διαδικασία επικύρωσης εγκεκριμένης ηλεκτρονικής υπογραφής επιβεβαιώνει την εγκυρότητα της εγκεκριμένης ηλεκτρονικής υπογραφής εφόσον: α) το πιστοποιητικό που τεκμηριώνει την υπογραφή ήταν κατά τη στιγμή της υπογραφής εγκεκριμένο πιστοποιητικό ηλεκτρονικής υπογραφής ... β) το εγκεκριμένο πιστοποιητικό εκδόθηκε από εγκεκριμένο πάροχο υπηρεσιών εμπιστοσύνης και ήταν έγκυρο κατά τη στιγμή της υπογραφής ... η) κατά τη στιγμή της υπογραφής πληρούνταν οι απαιτήσεις που προβλέπονται στο άρθρο 26. 2. ...», στο άρ. 41: «1. ... 2. Η εγκεκριμένη ηλεκτρονική χρονοσφραγίδα χαίρει του τεκμηρίου της ακρίβειας της ημερομηνίας και της ώρας που αναφέρει καθώς και της ακεραιότητας των δεδομένων με τα οποία συνδέονται η ημερομηνία και η ώρα. 3...» και στο άρ. 42: «1. Η εγκεκριμένη ηλεκτρονική χρονοσφραγίδα πληροί τις ακόλουθες απαιτήσεις: α) συνδέει την ημερομηνία και την ώρα με τα δεδομένα κατά τέτοιο τρόπο ώστε να αποκλείεται ευλόγως η δυνατότητα μη ανιχνεύσιμης τροποποίησης των δεδομένων· β) βασίζεται σε χρονική πηγή ακριβείας συνδεδεμένη με τη Συντονισμένη Παγκόσμια Ωρα· και γ) φέρει ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική σφραγίδα του εγκεκριμένου παρόχου υπηρεσιών εμπιστοσύνης ή έχει υπογραφεί με κάποια άλλη ανάλογη μέθοδο. 2. ...». Σύμφωνα με το άρ. 3 «Ηλεκτρονική υποβολή φακέλου προσφοράς» της Διακήρυξης «3.1. Οι προσφορές υποβάλλονται από τους ενδιαφερομένους ηλεκτρονικά, μέσω της διαδικτυακής πύλης www.promitheus.gov.gr του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ, μέχρι την καταληκτική ημερομηνία και ώρα που ορίζεται στο άρθρο 18 της παρούσας διακήρυξης, σε ηλεκτρονικό φάκελο του υποσυστήματος «ΕΣΗΔΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ» και υπογράφονται, τουλάχιστον, με προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, η οποία υποστηρίζεται από αναγνωρισμένο (εγκεκριμένο) πιστοποιητικό, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 37 του ν. 4412/2016.». Στο άρ. 22.Γ. «Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια»

της Διακήρυξης ορίζεται ότι «Α) Η απαιτούμενη οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια για τις απαιτούμενες κατηγορίες έργων έχει ως ακολούθως: οι συμμετέχοντες οικονομικοί φορείς που δραστηριοποιούνται στην κατηγορία Έργων Οδοποιίας, πρέπει να έχουν οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια όπως ορίζεται από το άρθρο 51 παρ. 10 του Π.Δ. 71/2019.. Επισημαίνεται ότι λόγω των οριζόμενων στις μεταβατικές διατάξεις (άρθρο 65 παρ. 6) του Π.Δ. 71/2019, στο διαγωνισμό γίνονται δεκτοί και συμμετέχοντες οικονομικοί φορείς εγγεγραμμένοι στο ΜΕΕΠ εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 100 του Ν. 3669/2008, ανά κατηγορία και προϋπολογισμό, ήτοι για την κατηγορία ΕΡΓΩΝ ΟΔΟΠΟΙΙΑΣ (προϋπολογισμός εργασιών χωρίς αναθεώρηση και ΦΠΑ : 2.442.167,37€). ... Ειδικά οι εργοληπτικές επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες στο ΜΕΕΠ, για το χρονικό διάστημα που εξακολουθούν να ισχύουν οι μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 65 του π.δ. 71/2019, δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν τα ανώτατα επιτρεπτά όρια ανεκτέλεστου υπολοίπου εργολαβικών συμβάσεων, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 20 παρ. 4 του ν. 3669/2008, όπως ισχύει. Μετά από τη λήξη των ως άνω μεταβατικών διατάξεων και την πλήρη έναρξη ισχύος του π.δ. 71/2019, οι εργοληπτικές επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες στο ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε., δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν τα ανώτατα επιτρεπτά όρια ανεκτέλεστου υπολοίπου εργολαβικών συμβάσεων, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 64 αυτού.», στο δε άρ. 23 «Άρθρο 23: Αποδεικτικά μέσα κριτηρίων ποιοτικής επιλογής» ορίζεται ότι «23.1 Κατά την υποβολή προσφορών οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 79 παρ. 1 του ν. 4412/2016, το οποίο ισοδυναμεί με ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α΄75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις: α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις του άρθρου 22 Α της παρούσας, β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθορισθεί, σύμφωνα με το άρθρο 22 Β-Ε της παρούσας. ... Ο οικονομικός φορέας δύναται να διευκρινίζει τις δηλώσεις και πληροφορίες που

παρέχει στο ΕΕΕΣ με συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση, την οποία υποβάλλει μαζί με το ΕΕΕΣ.... Τέλος, επισημαίνεται ότι οι προσφέροντες δηλώνουν το ανεκτέλεστο υπόλοιπο εργολαβικών συμβάσεων στο Μέρος IV του ΕΕΕΣ, Ενότητα Β («Οικονομική και Χρηματοοικονομική Επάρκεια»), στο πεδίο «Λοιπές οικονομικές ή χρηματοοικονομικές απαιτήσεις».». Σύμφωνα με το άρ. 23.2. «Δικαιολογητικά (Αποδεικτικά μέσα)» «Το δικαίωμα συμμετοχής και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής, όπως ορίστηκαν στα άρθρα 21 και 22 της παρούσας, κρίνονται: α) κατά την υποβολή της προσφοράς, με την υποβολή του ΕΕΕΣ,...».

13. Επειδή, με τον πρώτο λόγο της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι οι παρεμβαίνουσες, καθώς και οι οικονομικοί φορείς Ο...ΑΤΕ και Ε... Α.Τ.Ε. αν και διαθέτουν ψηφιακό πιστοποιητικό, εντούτοις το έχουν ενσωματώσει στο ηλεκτρονικό αρχείο του ΕΕΕΣ χρησιμοποιώντας παλαιότερο (– μη έγκυρο) αλγόριθμο ασφαλείας SHA1 ο οποίος δεν θεωρείται πλέον αξιόπιστος για τη δημιουργία εγκεκριμένης ψηφιακής υπογραφής, δηλαδή το ψηφιακό ΕΕΕΣ (καθώς και τα υπόλοιπα ηλεκτρονικά αρχεία) που υπέβαλαν δεν διαθέτουν έγκυρη ψηφιακή υπογραφή (Signatures status : 0 valid signatures, out of 1), ως εκ τούτου ισχυρίζεται πως είναι μη αποδεκτά και οι προσφορές τους θα πρέπει να ακυρωθούν. Αναφέρει δε ότι πραγματοποιώντας τον ίδιο ακριβώς έλεγχο μέσω της ίδιας διαδικτυακής πλατφόρμας στα αρχεία της προσφοράς της, επικυρώνεται πλήρως η εγκυρότητα της ψηφιακής υπογραφής που έχει τεθεί σε αυτά (βλ. ένδειξη «Signatures status: 1 valid signatures, out of 1»). Εν συνεχεία, υποστηρίζει ότι δεν είναι δυνατή η προσφυγή στη διαδικασία του άρ. 102 Ν. 4412/2016 προς τον σκοπό συμπλήρωσης της ελλείπουσας έγκυρης ψηφιακής υπογραφής σε επί ποινή αποκλεισμού απαιτούμενα έγγραφα της προσφοράς, αφ' ης στιγμής η μη έγκυρη υπογραφή ενός τέτοιου εγγράφου ισοδυναμεί με μη υποβολή του. Ακολούθως, υποστηρίζει ότι τα σφάλματα των υπογραφών προκύπτουν λόγω αποκλειστικής υπαιτιότητας των οικονομικών φορέων, παραθέτει δε υπογραφή αυτής με δύο διαφορετικές ρυθμίσεις και επισημαίνει ότι ο Acrobat που συνηθίζεται να χρησιμοποιείται για την επαλήθευση των υπογραφών των εγγράφων και στις δύο περιπτώσεις

τα παρουσιάζει ως «σωστά» υπογεγραμμένα, γεγονός που οφείλεται στο ότι ο Acrobat δεν κάνει όλους εκείνους τους απαιτούμενους ελέγχους που προβαίνει η διαδικτυακή πλατφόρμα επικύρωσης ψηφιακών υπογραφών (<https://ec.europa.eu/cefdigital/DSS/webapp-demo/validation>) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και πως, σε καμία περίπτωση όμως δεν μπορεί να θεωρηθεί ένα ιδιωτικό σύστημα ελέγχου όπως ο Acrobat Reader, πιο αξιόπιστο και ανώτερης αποδεικτικής αξίας από τον μηχανισμό ελέγχου που διαμόρφωσε η ίδια η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αρμόδια για την θέσπιση των κανονισμών περί ψηφιακών υπογραφών. Επί του λόγου αυτού, η πρώτη παρεμβαίνουσα υποστηρίζει πως οι Εγκεκριμένες Αρχές Πιστοποίησης που παρέχουν ψηφιακή υπογραφή και έχουν την έδρα τους στην Ελλάδα, αναφέρονται τόσο στην ιστοσελίδα της Ε.Ε <https://webgate.ec.europa.eu/tl-browser/#/>, όσο και στην ιστοσελίδα της Αρχής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων: <https://www.eett.gr>, μεταξύ των οποίων και η ΑΡΧΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ (Α.Π.Ε.Δ.), την οποία χρησιμοποιεί, αναφέρει δε ότι, πραγματοποιώντας τον έλεγχο των ψηφιακά υπογεγραμμένων από αυτήν αρχείων, σύμφωνα με τα εκτεθέντα ιστότοπο της Α.Π.Ε.Δ. <https://aped.gov.gr/wp-content/uploads/2022/05/sign-timestamp-check.pdf> και στο κεφάλαιο «Πως ελέγχω την εγκυρότητα μιας Εγκεκριμένης Ηλεκτρονικής Υπογραφής και Χρονοσήμανσης», προκύπτει ότι η τιθέμενη σε αυτά υπογραφή φέρει καταρχήν γνήσιο και εν ισχύ, ουδέποτε ανακληθέν πιστοποιητικό, εκδοθέν από την ΑΡΧΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ (Α.Π.Ε.Δ.), η οποία πιστοποιεί την απουσία αλλαγών στο έγγραφο μετά την πιστοποίηση της υπογραφής και την έγκυρη ταυτότητα της υπογράφουσας, την απαιτούμενη χρονοσήμανση, καθώς και το ότι το σχετικό πιστοποιητικό έχει εκδοθεί βάσει του ΕΚ 910/2014 (eIDAS) και φυλάσσεται σε Εγκεκριμένη Διάταξη Δημιουργίας Υπογραφής (QSCD), όπως και η Αρχή Χρονοσήμανσης και συνεπώς η τιθέμενη σε αυτά ηλεκτρονική υπογραφή, πληροί όλες τις απαιτούμενες και περιγραφόμενες στον ιστότοπο της Α.Π.Ε.Δ. προϋποθέσεις. Ακόμη, υποστηρίζει πως η προσφεύγουσα παντελώς αυθαίρετα, αναπόδεικτα και παραπλανητικά, αμφισβητεί τη χρήση του Adobe Acrobat, αμφισβητώντας τις οδηγίες της Α.Π.Ε.Δ. σχετικά με τον έλεγχο

εγκυρότητας Εγκεκριμένης Ηλεκτρονικής Υπογραφής με την χρήση αυτού. Η δεύτερη παρεμβαίνουσα επί του λόγου αυτού ισχυρίζεται πως, η ηλεκτρονική υπογραφή που έχει θέσει αποτελεί προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που έχει εκδοθεί από την ΑΠΕΔ, σύμφωνα με τον Κανονισμό ΕΚ 910/2014 και φυλάσσεται σε Εγκεκριμένη Διάταξη Δημιουργίας Υπογραφής (QSCD), καθότι, στο αναδύόμενο παράθυρο, κατά τα βήματα των ως άνω οδηγιών, αναγράφεται «This is a Qualified Electronic Signature according to EU Regulation 910/2014)» και πως, όπως έχει κριθεί, οι οικονομικοί φορείς απαιτείται να διαθέτουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που υποστηρίζεται τουλάχιστον από αναγνωρισμένο (εγκεκριμένο) πιστοποιητικό, το οποίο χορηγήθηκε από πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, ο οποίος περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπιστευσης που προβλέπεται στην απόφαση 2009/767/ΕΚ και σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014, όπως και στην περίπτωση της. Η τρίτη παρεμβαίνουσα παραθέτει σχετικές διατάξεις, από τις οποίες υποστηρίζει ότι συνάγεται πως η ψηφιακή (ηλεκτρονική) υπογραφή αποσκοπεί στην αντικατάσταση της φυσικής υπογραφής με την παράλληλη παροχή των εχεγγύων γνησιότητάς της και ταυτίζεται με την πρωτότυπη ιδιόγραφη υπογραφή, επιπλέον δε ότι ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι ο υπογράφων δεν διαθέτει έγκυρη ηλεκτρονική υπογραφή, καθώς έχει χρησιμοποιηθεί μη έγκυρος αλγόριθμος ασφαλείας SHA1 θα πρέπει να απορριφθεί, και πως, ακόμη και αληθής υποτιθέμενος ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ουδόλως μπορεί να οδηγήσει στην απόρριψη της προσφοράς της, διότι η χρήση συγκεκριμένου αλγορίθμου για την ψηφιακή υπογραφή του Ε.Ε.Ε.Σ. ουδόλως έχει τεθεί ως απαίτηση στο κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού. Ακόμη, αναφέρει πως ο επικαλούμενος εκ μέρους της προσφεύγουσας Κανονισμός Πιστοποίησης της Αρχής Πιστοποίησης του Ελληνικού Δημοσίου – ΑΠΕΔ δεν έχει ενταχθεί στο κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού, καθώς καμία τέτοια αναφορά δεν υπάρχει στη διακήρυξη, η οποία κατά πάγια νομολογία αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο της διαγωνιστικής διαδικασίας (ΕΑ ΣτΕ 352/2016, 53/2011, ΣτΕ 3669/2015, 5022/2012) και πως ούτε και οι διατάξεις των άρθρων 15 και 27 του Ν. 4727/2020 στις οποίες γίνεται αναφορά στη διακήρυξη

παραπέμπουν στον ως άνω Κανονισμό, κάνουν οποιαδήποτε αναφορά στον ως άνω Κανονισμό, ώστε με τον τρόπο αυτό να έχει ενταχθεί στο κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού. Ακολουθώντας, υποστηρίζει πως η χρήση μη έγκυρου αλγορίθμου δεν αρκεί από μόνη της για την τεκμηρίωση του μη έγκυρου της τεθείσας ψηφιακής υπογραφής, δεδομένου ότι από μια σειρά επαληθευτικών ενεργειών προκύπτουν όλα τα αναγκαία στοιχεία για την εγκυρότητα της τεθείσας ψηφιακής υπογραφής και πως, κατά τον έλεγχο της εγκυρότητας ηλεκτρονικής υπογραφής, όπως αυτός προβλέπεται στην ιστοσελίδα της Αρχής Πιστοποίησης Ελληνικού Δημοσίου (Α.Π.Ε.Δ.), προέκυψε ότι οι συγκεκριμένες προϋποθέσεις [i. να έχει εκδοθεί βάσει του ΕΚ 910/2014 (eIDAS) και ii. Να φυλάσσεται σε Εγκεκριμένη Διάταξη Δημιουργίας Υπογραφής (QSCD)], που συνιστούν αποτέλεσμα επιτυχούς επαλήθευσης της εγκυρότητας της ηλεκτρονικής υπογραφής, συντρέχουν και στην προκειμένη περίπτωση. Επιπροσθέτως, με βάση τα προτεινόμενα στην ιστοσελίδα της Α.Π.Ε.Δ. ο ανωτέρω πάροχος είναι εγκεκριμένος από την Ευρωπαϊκή Ένωση (<https://pki.aped.gov.gr/repository/gr/profiles/>), επιπλέον δε ισχυρίζεται πως η υποβληθείσα υπογραφή έχει όλα τα απαραίτητα στοιχεία, όπως αυτά καθορίζονται στο άρθρο 26 του Κανονισμού 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ώστε σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί ως μη έγκυρη, η δε προσφεύγουσα, εξάλλου, δεν αμφισβητεί ότι η ψηφιακή υπογραφή είχε χορηγηθεί νομίμως από τον παραπάνω φορέα ή ότι ο φορέας αυτός αποτελούσε εγκεκριμένο πάροχο σχετικών υπηρεσιών και γενικώς, ότι επρόκειτο για προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή εγκεκριμένη ή στηριζόμενη σε εγκεκριμένο πιστοποιητικό κατά τις κείμενες διατάξεις. Εν συνεχεία, υποστηρίζει πως δεν συντρέχει λόγος απόρριψης της προσφοράς της, ότι έχει λάβει μέρος και σε άλλους διαγωνισμούς χωρίς ποτέ να προκύψει οποιοδήποτε ζήτημα σχετικά με την υπογραφή της και πως, σε κάθε περίπτωση, ακόμη και εάν θεωρηθεί ότι υπάρχει οποιοδήποτε ζήτημα σχετικά με την τεθείσα υπογραφή στο ΕΕΕΣ της, τότε θα πρέπει να κληθεί προς υποβολή διευκρινίσεων, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 102 του Ν. 4412/2016. Η Αναθέτουσα Αρχή με τις απόψεις της επί του λόγου αυτού αναφέρει πως η επιτροπή διαγωνισμού κατά τον έλεγχο των ΕΕΕΣ που κατατέθηκαν από

όλους τους οικ. φορείς σύμφωνα με το από 9/2/2023 πρακτικό διαπίστωσε ότι όλα τα ΕΕΕΣ είναι ψηφιακά υπογεγραμμένα. Σε έλεγχο δε των ψηφιακών υπογραφών που πραγματοποιήθηκε, διαπιστώθηκε η γνησιότητα των ψηφιακών υπογραφών στον ιστότοπο της Α.Π.Ε.Δ.: <https://aped.gov.gr/wp-content/uploads/2022/05/sign-timestamp-check.pdf> και στο κεφάλαιο «Πως ελέγχω την εγκυρότητα μιας Εγκεκριμένης Ηλεκτρονικής Υπογραφής και Χρονοσήμανσης», προσκομίζει δε σχετικό έγγραφο για τη διαδικασία που ακολουθείται για έλεγχο εγκυρότητας Εγκεκριμένης Ηλεκτρονικής Υπογραφής της παλιάς ΑΠΕΔ και υποστηρίζει ότι η προσφεύγουσα παντελώς αυθαίρετα, αναπόδεικτα και παραπλανητικά, αμφισβητεί τη χρήση του "Adobe Acrobat", παραθέτει δε και το άρ. 37, παρ. 2ββ του Ν. 4412/2016.

14. Επειδή, επί του πρώτου λόγου της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής, λεκτέα τα εξής: Από τη σχετική με την ηλεκτρονική υπογραφή παρατεθείσα στη σκ. 12 της παρούσας νομοθεσία, ιδίως δε από τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014, του άρ. 37, παρ. 2 του Ν. 4412/2016, του Ν. 4727/2020, καθώς και του άρ. 3.1 της Διακήρυξης, δεν προκύπτει πως τα ψηφιακά πιστοποιητικά θα πρέπει να χρησιμοποιούν συγκεκριμένο αλγόριθμο ασφαλείας, και σε κάθε περίπτωση, όχι τον SHA1, όπως αβάσιμα η προσφεύγουσα υποστηρίζει. Ως προς δε τον έλεγχο εγκυρότητας της εγκεκριμένης ηλεκτρονικής υπογραφής, αυτός γίνεται όπως ειδικότερα περιγράφεται στο αρχείο που βρίσκεται στην ιστοσελίδα «<https://aped.gov.gr/wp-content/uploads/2022/05/sign-timestamp-check.pdf>» της ΑΠΕΔ (Αρχή Πιστοποίησης Ελληνικού Δημοσίου), όπου, μεταξύ άλλων, αναφέρεται ότι «Ο έλεγχος αυτός γίνεται απευθείας και από το λογισμικό *Adobe Reader*, αρκεί να είναι πρόσφατης έκδοσης (ΧΙ ή DC)». Εν συνεχεία, αναφέρεται ότι «1. Όταν ανοίγουμε ψηφιακά υπογεγραμμένο έγγραφο με πιστοποιητικό που έχει εκδοθεί από Εγκεκριμένη Αρχή Πιστοποίησης με το λογισμικό *Adobe Reader*, θα πρέπει να βλέπουμε τη σήμανση "*Signed and all signatures are valid*". Με τον τρόπο αυτό μπορούμε να βεβαιωθούμε ότι η υπογραφή είναι έγκυρη και δεν έχει γίνει επεξεργασία του εγγράφου μετά την υπογραφή. Έπειτα, για να δούμε περισσότερες πληροφορίες κάνουμε κλικ πάνω σε κάθε υπογραφή. 2. Επιλέγουμε *Signature properties* 3. Ελέγχουμε

όλες τις πληροφορίες που εμφανίζονται ώστε να είναι έγκυρες και να έχει γίνει η επικύρωσή τους από το λογισμικό Adobe Reader. i. "Signature is valid, signed by ..." ii. "The document has not been modified since this signature was applied" iii. "The signature includes an embedded timestamp. Timestamp time: ... " 4. Επιλέγουμε "Show Signer's Certificate" για να ελέγξουμε τις πληροφορίες του πιστοποιητικού. Ελέγχουμε τον κανονισμό με τον οποίο έχει εκδοθεί και τη διάταξη που φυλάσσεται. Πρέπει: i. να έχει εκδοθεί βάσει του ΕΚ 910/2014 (eIDAS) ii. να φυλάσσεται σε Εγκεκριμένη Διάταξη Δημιουργίας Υπογραφής (QSCD) 5. Πατάμε OK. 6. Πατάμε "Advanced Properties" -> "Show certificate" 7. Ελέγχουμε την Αρχή Χρονοσήμανσης, τον κανονισμό με τον οποίο έχει εκδοθεί και τη διάταξη που φυλάσσεται. Πρέπει: i. να έχει εκδοθεί βάσει του ΕΚ 910/2014 (eIDAS) ii. να φυλάσσεται σε Εγκεκριμένη Διάταξη Δημιουργίας Υπογραφής (QSCD).». Ακολουθώντας τις ως άνω οδηγίες ελέγχου εγκυρότητας εγκεκριμένης ηλεκτρονικής υπογραφής και χρονοσήμανσης επί εγγράφου που έχει περιληφθεί στο φάκελο της προσφοράς από την πρώτη παρεμβαίνουσα, επαληθεύεται η εγκυρότητα αυτής (βλ. αρχείο με τίτλο «ΕΕΕΣ-ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ ..._signed.pdf», το αυτό συμβαίνει, ήτοι επαληθεύονται οι τεθείσες υπογραφές, ακολουθώντας τα παραπάνω βήματα, επί των κάτωθι, ενδεικτικά ελεγχθεισών εγγράφων από το φάκελο των προσφορών της δεύτερης παρεμβαίνουσας (βλ. αρχείο με τίτλο «ΕΕΕΣ_Σ..ΑΕ_SIGNED.pdf»), της τρίτης παρεμβαίνουσας (βλ. αρχείο με τίτλο «8. ΕΕΕΣ ... 194336_signed.pdf»), του οικονομικού φορέα «Ο...ΑΤΕ» (βλ. αρχείο με τίτλο «espd-response-v2_signed.pdf»), καθώς και του οικονομικού φορέα «Ε... Α.Τ.Ε.» (βλ. αρχείο με τίτλο «ΕΕΕΣ Ε... ΑΤΕ_signed.pdf»). Εξ ετέρου, η προσφεύγουσα αμφισβητεί μόνον τη μη χρησιμοποίηση παλαιότερου- μη έγκυρου, κατά την κρίση της, αλγορίθμου ασφαλείας, όχι όμως και την νόμιμη απόδοση του ψηφιακού πιστοποιητικού στους ανωτέρω οικονομικούς φορείς ή ότι οι φορείς που χορήγησαν αυτά δεν ήταν εγκεκριμένοι πάροχοι των σχετικών υπηρεσιών, άλλως ότι οι τεθείσες ηλεκτρονικές υπογραφές δεν τέθηκαν επί εγκεκριμένου πιστοποιητικού, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις. Κατά συνέπεια, ο οικείος ισχυρισμός περί του μη έγκυρου αλγορίθμου παρίσταται απορριπτέος ως αβάσιμος. Επιπλέον,

αβάσιμα η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι «*Επισημαίνουμε ότι ο Acrobat που συνηθίζεται να χρησιμοποιείται για την επαλήθευση των υπογραφών των εγγράφων και στις δύο περιπτώσεις τα παρουσιάζει ως «σωστά» υπογεγραμμένα, γεγονός που οφείλεται στο ότι ο Acrobat δεν κάνει όλους εκείνους τους απαιτούμενους ελέγχους που προβαίνει η διαδικτυακή πλατφόρμα επικύρωσης ψηφιακών υπογραφών (<https://ec.europa.eu/cefdigital/DSS/webapp-demo/validation>) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.*», τούτο διότι, η, προς τούτο, αρμόδια ΑΠΕΔ στις αναρτηθείσες οδηγίες, κατά τα ανωτέρω, κατά τον έλεγχο εγκυρότητας της εγκεκριμένης ηλεκτρονικής υπογραφής αναφέρεται ότι αυτός γίνεται απευθείας και από το συγκεκριμένο λογισμικό Adobe Reader. Επομένως, ο πρώτος λόγος απορρίπτεται ως αβάσιμος στο σύνολό του.

15. Επειδή, με τον δεύτερο λόγο της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι οι παρεμβαίνουσες, καθώς και οι οικονομικοί φορείς Ο...ΑΤΕ και Ε... Α.Τ.Ε. μη νομίμως έγιναν δεκτοί, διότι παρέλειψαν στο ΕΕΕΣ που υπέβαλαν να δηλώσουν επί ποινή απόρριψης στοιχεία της προσφοράς τους. Ειδικότερα, ισχυρίζεται πως οι ανωτέρω οικονομικοί φορείς υπέβαλαν ΕΕΕΣ στο οποίο δεν περιλαμβάνονται το τμήμα «Β: Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια» του «Μέρος IV: Κριτήρια επιλογής» και, ως εκ τούτου, δεν δηλώνουν την πλήρωση στοιχείων των κριτηρίων επιλογής που τίθενται στους όρους της διακήρυξης. Πιο συγκεκριμένα, αναφέρει ότι, σύμφωνα με τη Διακήρυξη, το ανεκτέλεστο υπόλοιπο εργολαβικών συμβάσεων δηλώνεται στο πολύ συγκεκριμένο Μέρος IV του ΕΕΕΣ, Ενότητα Β («Οικονομική και Χρηματοοικονομική Επάρκεια»), στο πεδίο «Λοιπές οικονομικές ή χρηματοοικονομικές απαιτήσεις» και πως η ανωτέρω δήλωση οφείλει να γίνεται αυστηρά στο αντίστοιχο προς τούτο διαμορφωμένα πεδία του ΕΕΕΣ, καθώς η παράλειψη απάντησης σε συγκεκριμένο ερώτημα συνιστά ουσιώδη παράλειψη κατά τη συμπλήρωση του ΕΕΕΣ, η δε ελλείπουσα απάντηση επί συγκεκριμένου ερωτήματος δεν μπορεί να συναχθεί από τις απαντήσεις που έδωσε ο οικονομικός φορέας σε άλλα ερωτήματα, ακόμη και εντός του ίδιου κεφαλαίου του ΕΕΕΣ, πολλώ μάλλον από έτερα κεφάλαια του ΕΕΕΣ ή την συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση,

στην οποία επιτρέπεται να δηλώνονται διευκρινίσεις επί ήδη δηλωμένων στοιχείων στο ΕΕΕΣ και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να αντικαταστήσει το ίδιο το ΕΕΕΣ το οποίο είναι το κατεξοχήν δικαιολογητικό συμμετοχής. Συναφώς, υποστηρίζει ότι, μεν η Αναθέτουσα Αρχή ανήρτησε στον διαδικτυακό τόπο του διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ αρχείο ΕΕΕΣ (.xml), στο οποίο δεν υπήρχε το Μέρος IV Ενότητα Β («Οικονομική και Χρηματοοικονομική Επάρκεια»), ωστόσο, οι διατάξεις της διακήρυξης, οι οποίες καθορίζουν με τρόπο εξαντλητικό και δεσμευτικό το ελάχιστο περιεχόμενο της προσφοράς των διαγωνιζομένων, ουδόλως παραπέμπουν στο εν λόγω αρχείο ΕΕΕΣ ούτε, φυσικά, προβλέπουν ότι το τελευταίο έπρεπε να χρησιμοποιηθεί από τους συμμετέχοντες οικονομικούς φορείς ως αποκλειστικό υπόδειγμα και πως, αντίθετα, ως προς την κατάρτιση και τη συμπλήρωση του προβλεπόμενου από το άρθρου 79 του ν. 4412/2016 ΕΕΕΣ, το προπαρατεθέν άρ. 2.1 της διακήρυξης και η επ' αυτού τεθείσα υποσημείωση με αριθ. 7 δεν παραπέμπουν στο αναρτημένο στο ΕΣΗΔΗΣ αρχείο, αλλά στο τυποποιημένο έντυπο του Παραρτήματος 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/7 της Επιτροπής (L 3) και στις σχετικές οδηγίες που είναι αναρτημένες στο διαδίκτυο σε συγκεκριμένη ηλεκτρονική διεύθυνση και, ειδικότερα, στην ηλεκτρονική υπηρεσία Promitheus ESPDint (<https://espdint.eprocurement.gov.gr/>) που προσφέρει τη δυνατότητα ηλεκτρονικής σύνταξης και διαχείρισης του ΕΕΕΣ. Ακόμη, μεταξύ άλλων, ισχυρίζεται πως, λαμβάνοντας υπόψη τις ρητές προβλέψεις του άρθρου 23.1 της διακήρυξης, οι συνδιαγωνιζόμενοι αυτής οικονομικοί φορείς, ως επιμελείς και ευλόγως ενημερωμένοι υποψήφιοι που επιθυμούσαν να συμμετάσχουν στην ένδικη διαγωνιστική διαδικασία και να διεκδικήσουν την ανάληψη της εν θέματι σύμβασης, όφειλαν να αντιληφθούν την υποχρέωσή τους, στο πλαίσιο υποβολής των προσφορών τους, ήτοι της καταρχήν προκαταρκτικής απόδειξης όλων των τιθέμενων ελάχιστων προϋποθέσεων συμμετοχής και δη με τον προσήκοντα τρόπο, και όφειλαν να συμπληρώσουν το ΕΕΕΣ διαμορφωμένο σύμφωνα με τους όρους του υπό κρίση διαγωνισμού, αναφέρει δε ότι η υποχρέωση αυτή δεν αίρεται εκ του ότι έλειπαν στοιχεία στο αναρτημένο στο ΕΣΗΔΗΣ από την αναθέτουσα αρχή ΕΕΕΣ, στο οποίο δεν

παραπέμπουν ως αποκλειστικό υπόδειγμα, όσον αφορά την κατάρτιση και συμπλήρωση του υποβλητέου εγγράφου, οι διατάξεις της διακήρυξης. Επομένως, υποστηρίζει ότι οι προσφορές των ανωτέρω οικονομικών φορέων μη νομίμως έγιναν δεκτές, διότι, κατά παράβαση των όρων της διακήρυξης, χρησιμοποίησαν την «Γενική ένδειξη για όλα τα κριτήρια» και με τον τρόπο αυτό παρέλειψαν εξολοκλήρου το Μέρος IV που αφορά στα Κριτήρια Επιλογής και έτσι παρέλειψαν να δηλώσουν επί ποινή απόρριψης στοιχεία της προσφοράς. Αναφέρει δε ότι, λαμβάνοντας υπόψη πως οι οικείες απαιτήσεις τέθηκαν επί ποινή αποκλεισμού, καθώς και το γεγονός ότι το ΕΕΕΣ αποτελεί το κατεξοχήν απαιτούμενο, επί ποινής αποκλεισμού, δικαιολογητικό συμμετοχής, οι προσφορές των παρεμβαινουσών, καθώς και των οικονομικών φορέων Ο...ΑΤΕ και Ε... Α.Τ.Ε. πρέπει να ακυρωθούν, το δε ΕΕΕΣ που αναρτήθηκε από την αναθέτουσα αρχή στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, χωρίς να περιλαμβάνει στο Μέρος III πεδίο για την οικονομική και χρηματοοικονομική ικανότητα, δεν συνιστά έγγραφο της σύμβασης ούτε είχε τεθεί ως υποχρεωτικό υπόδειγμα και, συνεπώς, δεν δέσμευε τους διαγωνιζόμενους οικονομικούς φορείς κατά την υποβολή της προσφοράς τους, οι οποίοι όφειλαν να δηλώσουν προαποδεικτικά την πλήρωση όλων ανεξαιρέτως των προϋποθέσεων συμμετοχής. Η πρώτη παρεμβαίνουσα επί του λόγου αυτού υποστηρίζει ότι, επειδή το συγκεκριμένο ΕΕΕΣ και στο Μέρος IV «Κριτήρια Επιλογής», δεν «άνοιγε» το πεδίο Β «Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια», δήλωσε ρητά και με σαφήνεια τις σχετικές πληροφορίες στο Μέρος II: «Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό φορέα» και στο πεδίο «Τμήματα που συμμετέχει ο ΟΦ», ειδικότερα ότι «Ο ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΥΠΟΒΑΛΛΕΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ. Ο Οικονομικός φορέας “Ε.. ΑΕ” με αρ. Μ.Ε.ΕΠ. 11162 πληροί τα ελάχιστα οικονομικά όρια και τους δείκτες βιωσιμότητας όπως ορίζεται για την 5η τάξη (Ν. 3669/2008, άρθρο 66 Ν. 4155/2013, άρθρο 107 Ν. 4199/2013) και καλύπτει τα απαιτούμενα δικαιολογητικά του άρθρου 22.Γ. της διακήρυξης - Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια. Το ανεκτέλεστο υπόλοιπο της εταιρείας με βάσει την ενημερότητα πτυχίου που βρίσκεται σε ισχύ είναι: 9.687.586,95 €. Η εταιρεία δεν έχει ανεκτέλεστο υπόλοιπο εργολαβικών

συμβάσεων ανώτερο του νόμιμου ορίου, όπως προσδιορίζεται στην παρ. 4 του αρ. 20 ΚΔΕ (Ν. 3669/2008)», επιπλέον, αναφέρει ότι, στο Μέρος II: «Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό φορέα» και στο πεδίο «Ο ΟΦ είναι εγγεγραμμένος σε Εθνικό Σύστημα (Προ)Επιλογής», δήλωσε: «Ναι» και στο πεδίο «Αναφέρετε την ονομασία καταλόγου ή του πιστοποιητικού και τον σχετικό αριθμό εγγραφής ή πιστοποίησης, κατά περίπτωση, απάντησε «1) ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ & ΔΙΚΤΥΩΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΗΤΡΩΩΝ - ΤΜΗΜΑ ΜΕΕΠ ... ΜΕ ΗΜ / ΝΙΑ ΛΗΞΗΣ ΙΣΧΥΟΣ ΒΕΒΑΙΩΣΗΣ 22-07-2020 (εξακολουθεί να ισχύει έως την 31η Δεκεμβρίου 2023, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 53 & 54 του Ν. 5014/2023 (ΦΕΚ 14Α'/2023) 2) ΕΝΗΜΕΡΟΤΗΤΑ ΠΤΥΧΙΟΥ ΑΡ. ΠΡΩΤ. ... ΜΕ ΙΣΧΥ ΕΩΣ 23-06-2023 ΚΑΤΑΤΑΞΗ / ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ: ΟΔΟΠΟΙΑ, ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ, ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ στην 5η, ΛΙΜΕΝΙΚΑ ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΑ στην 4η, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ - ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ 2η, ΕΡΓΑ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ 3η 3) ΓΕΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΜΗΤΡΩΟ ΜΕ Γ.Ε.ΜΗ ...», συνεπώς, ισχυρίζεται πως στο ΕΕΕΣ δήλωσε την πλήρωση όλων των στοιχείων των κριτηρίων επιλογής που τίθενται στους όρους της Διακήρυξης, αναφέρει δε πως ουδεμία επιρροή ασκεί ότι η σχετική πληροφορία που ζητά η Διακήρυξη τέθηκε σε διαφορετικό μέρος του ΕΕΕΣ, ούτε προβλέπεται από την Διακήρυξη ή το νόμο ότι η υποχρέωση αναφοράς μιας πληροφορίας σε συγκεκριμένο πεδίο και όχι σε άλλο, ανάγεται σε όρο που πρέπει να πληρούν οι προσφορές επί ποινή απορρίψεως, αφού στη συγκεκριμένη περίπτωση, όλες οι πληροφορίες που ζητούνται από τη Διακήρυξη, δίνονται από την ίδια, με την απαιτούμενη σαφήνεια και πληρότητα, χωρίς να καταλείπεται αμφιβολία περί της συγκεκριμένης απαίτησης της Διακήρυξης για την οικονομική και χρηματοοικονομική της επάρκεια (ανεκτέλεστο υπόλοιπο εργολαβικών συμβάσεων) και, συνεπώς, δεν τίθεται κανένα ζήτημα ελλιπούς ή μη νομίμου συμπληρώσεως του ΕΕΕΣ, που να επιφέρει τον αποκλεισμό της. Ακόμη, αναφέρει ότι η νομολογία που επικαλείται η προσφεύγουσα αφορά παντελώς διαφορετικές περιπτώσεις, στις οποίες, απαιτήσεις της Διακήρυξης επί ποινή αποκλεισμού δεν δηλώθηκαν διόλου από τους διαγωνιζόμενους στα υποβληθέντα ΕΕΕΣ, λόγω του ότι δεν άνοιγαν τα συγκεκριμένα πεδία και σαφέστατα δεν μπορεί η

συγκεκριμένη απαίτηση της Διακήρυξης να συνάγεται από απαντήσεις που έδωσαν οι διαγωνιζόμενοι, σε άλλα κεφάλαια του ΕΕΕΣ, αλλά, εν προκειμένω, αναφέρει ότι δήλωσε με σαφήνεια στη σχετική απαίτηση, ώστε να μην καταλείπεται αμφιβολία περί της συγκεκριμένης προαναφερόμενης απαίτησής της. Ακόμη, επικουρικά, αναφέρει πως, στην περίπτωση που ήθελε θεωρηθεί ότι οι πληροφορίες που εμπεριέχονται στο ΕΕΕΣ έπρεπε να περιληφθούν σε άλλο πεδίο ή να συμπληρωθούν/διευκρινισθούν, καθώς σε μία τέτοια περίπτωση η αναθέτουσα αρχή θα όφειλε να ζητήσει διευκρινίσεις σύμφωνα με το άρ. 102 Ν. 4412/2016 και όχι να απορρίψει την προσφορά της. Επί του λόγου αυτού η δεύτερη παρεμβαίνουσα ισχυρίζεται πως υπέβαλε, συμπληρωματικά του ΕΕΕΣ, σχετική υπεύθυνη δήλωση, ως προς την απόδειξη του κριτηρίου 22.Γ και πως, όσον αφορά στις λοιπές οικονομικές ή χρηματοοικονομικές απαιτήσεις, οι οποίες έχουν προσδιοριστεί στο άρθρο «22.Γ. Οικονομική και Χρηματοοικονομική Επάρκεια» δήλωσε ότι δεν υπερβαίνει τα ανώτατα επιτρεπτά όρια ανεκτέλεστου υπολοίπου εργολαβικών συμβάσεων σύμφωνα τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 20 παρ. 4 του Ν. 3669/2008, όπως ισχύει και όπως προκύπτει και από την ενημερότητα του πτυχίου της και πως, επιπλέον, δηλώθηκαν και τα έργα υπό εκτέλεση. Η **τρίτη παρεμβαίνουσα** επί του λόγου αυτού υποστηρίζει ότι η Αναθέτουσα Αρχή ανάρτησε στο διαδικτυακό τόπο του διαγωνισμού υπόδειγμα ΕΕΕΣ στο Μέρος IV του οποίου δεν υπήρχε κεφάλαιο για το κριτήριο επιλογής της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας και πως η ίδια συμπλήρωσε το υπόδειγμα αυτό, αναφέροντας ότι, εφόσον στο εν λόγω υπόδειγμα δεν προβλέφθηκε ξεχωριστό κεφάλαιο αναφορικά με το κριτήριο επιλογής της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, ενόψει και της αρχής της τυπικότητας που διέπει τους δημόσιους διαγωνισμούς, δεν συνάγεται υποχρέωση των διαγωνιζόμενων να συμπληρώσουν την ενότητα Β του Μέρους IV του ΕΕΕΣ (οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια), η σχετική παράλειψη της αναθέτουσας αρχής να συμπεριλάβει την ενότητα αυτή του ΕΕΕΣ δεν δύναται να αποβεί σε βάρος της. Εν συνεχεία, υποστηρίζει πως, από το υποβληθέν εκ μέρους της ΕΕΕΣ προκύπτει πως πληροί το κριτήριο επιλογής της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, καθώς, στο

Μέρος II του ΕΕΕΣ δήλωσε ρητά ότι: «...*Η ΕΤΑΙΡΙΑ ΕΙΝΑΙ ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΗ ΣΤΟ Μ.Ε.ΕΠ. ΜΕ ΑΡΙΘΜΟ ... (ΑΡ. ΠΡΩΤ. ΒΕΒΑΙΩΣΗΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ: ...), ΓΙΑ ΕΡΓΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ: ΟΔΟΠΟΪΑ: 5Η ΤΑΞΗ, ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ: 3Η ΤΑΞΗ, ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ: 4Η ΤΑΞΗ, ΛΙΜΕΝΙΚΑ: 1Η ΤΑΞΗ, ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΑ: 4Η ΤΑΞΗ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ – ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ: 3Η ΤΑΞΗ, ΕΡΓΑ ΠΡΑΣΙΝΟΥ: 1Η ΤΑΞΗ, ΕΡΓΑ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΝΕΡΟΥ & ΥΓΡΩΝ, ΣΤΕΡΕΩΝ & ΑΕΡ.: Α1 ΤΑΞΗ. ΕΠΙΣΗΣ, ΔΙΑΘΕΤΕΙ ΤΗΝ ΜΕ ΑΡ. ΠΡΩΤ. ..., ΙΣΧΥΟΣ ΕΩΣ ΤΗΝ 11/05/2023 ΕΝΗΜΕΡΟΤΗΤΑ ΠΤΥΧΙΟΥ, ΟΠΩΣΤΡΟΠΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΜΕ ΤΗΝ ΜΕ ΑΡΙΘ. ΠΡΩΤ. ... ΚΑΙ ΤΗΝ ... ΕΝΗΜΕΡΟΤΗΤΕΣ....*» και πως, στο ερώτημα του ΕΕΕΣ σχετικά με το εάν η εγγραφή της σε επίσημο κατάλογο πληροί όλα τα απαιτούμενα κριτήρια επιλογής απάντησε ρητά «ΝΑΙ», που, υποστηρίζει πως σημαίνει ότι πληροί και το κριτήριο επιλογής της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας. Ανεξαρτήτως τούτου, η τρίτη παρεμβαίνουσα επιπλέον αναφέρει πως υπέβαλε συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση, σε πλήρη συμμόρφωση με τις διατάξεις του άρ. 79 παρ. 9 του Ν. 4412/2016 και του άρθρου 23 της διακήρυξης, αναφέροντας πως, με δεδομένο ότι δεν είχε τη δυνατότητα να συμπληρώσει τις εκεί αναφερόμενες πληροφορίες στο ΕΕΕΣ που διαμόρφωσε η Αναθέτουσα Αρχή, καθώς είχαν διαγραφεί τα σχετικά πεδία, υπέβαλε συμπληρωματική υπεύθυνη δήλωση στην οποία διευκρίνισε γιατί δήλωσε στο ΕΕΕΣ ότι πληροί τα κριτήρια επιλογής και ότι η εγγραφή της στο ΜΕΕΠ καλύπτει τα τιθέμενα στη διακήρυξη κριτήρια. Ακόμη, υποστηρίζει πως σε κάθε περίπτωση, ακόμα και αν δεν γίνουν δεκτοί οι ισχυρισμοί της, θα πρέπει να κληθεί προς υποβολή διευκρινίσεων. Η Αναθέτουσα Αρχή, επί του λόγου αυτού, αναφέρει πως οι ανωτέρω οικονομικοί φορείς κατά των οποίων στρέφεται η προσφεύγουσα, συμπλήρωσαν και δηλώθηκαν όλα τα στοιχεία των κριτηρίων επιλογής που τίθενται στους όρους της διακήρυξης, λόγω δε του γεγονότος ότι χρησιμοποιήθηκε το ΕΕΕΣ που αναρτήθηκε στα συνημμένα του e-διαγωνισμού με Συστημικό αριθμό 194336 (ΕΣΗΔΗΣ) από την ίδια για διευκόλυνση των υποψηφίων οικονομικών φορέων κατά την υποβολή προσφορών, στο οποίο στο μέρος IV «Κριτήρια Επιλογής» του συγκεκριμένου ΕΕΕΣ δεν άνοιγε για επεξεργασία το πεδίο Β «Οικονομική και

χρηματοοικονομική επάρκεια», οι οικονομικοί φορείς ανέγραψαν - δήλωσαν ρητά και με σαφήνεια τις σχετικές πληροφορίες σε άλλο σημείο του ΕΕΕΣ ή σε συμπληρωματική υπεύθυνη δήλωση που κατατέθηκε μαζί με το ΕΕΕΣ, αναφέροντας ειδικότερα για κάθε έναν οικονομικό φορέα τις οικείες δηλώσεις στις οποίες προέβη. Συνεπώς, υποστηρίζει πως αποδεικνύεται από τα υποβληθέντα ΕΕΕΣ και τις Υ.Δ. που κατατέθηκαν αρχικά μαζί με το ΕΕΕΣ η πλήρωση όλων των στοιχείων των κριτηρίων επιλογής που τίθενται στους όρους της Διακήρυξης και πως, στη συγκεκριμένη περίπτωση, όλες οι πληροφορίες που ζητούνται από τη Διακήρυξη, δίνονται από τους οικονομικούς φορείς με την απαιτούμενη σαφήνεια και πληρότητα, είτε στο ΕΕΕΣ είτε με συνημμένη Υ.Δ. χωρίς να καταλείπεται η παραμικρή αμφιβολία περί της συγκεκριμένης απαίτησης της Διακήρυξης για την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια (ανεκτέλεστο υπόλοιπο εργολαβικών συμβάσεων) και συνεπώς δεν τίθεται κανένα ζήτημα ελλιπούς ή μη νόμιμου συμπληρώσεως των ΕΕΕΣ, που να επιφέρει τον αποκλεισμό τους, αναφέρει δε ότι δεν είχε πρόθεση να δημιουργήσει πρόβλημα στους οικονομικούς φορείς που θα συμμετείχαν στο διαγωνισμό κατά τη συμπλήρωση του ΕΕΕΣ αλλά το αντίθετο να τους διευκολύνει με το ΕΕΕΣ που αναρτήθηκε στα συνημμένα του διαγωνισμού και χρησιμοποιήθηκε από όλους τους οικονομικούς φορείς πλην της προσφεύγουσας.

16. Επειδή, επί του δεύτερου λόγου της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής, λεκτέα τα εξής: Σύμφωνα με το άρ. 22.Γ της Διακήρυξης, που αφορά στο κριτήριο της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, οι εργοληπτικές επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες στο ΜΕΕΠ δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν τα ανώτατα επιτρεπτά όρια ανεκτέλεστο υπολοίπου εργολαβικών συμβάσεων, όπως ορίζεται στις ειδικότερες διατάξεις. Συναφώς, στο άρ. 23.1 της Διακήρυξης ορίζεται πως ο οικονομικός φορέας δύναται να διευκρινίζει τις δηλώσεις και πληροφορίες που παρέχει στο ΕΕΕΣ με συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση, την οποία συνυποβάλλει με το ΕΕΕΣ, το δε παραπάνω ανεκτέλεστο υπόλοιπο εργολαβικών συμβάσεων δηλώνεται στο Μέρος IV αυτού. Ακόμη, κατ' άρ. 23.2 της Διακήρυξης και 104, παρ. 1 περ. α του Ν. 4412/2016, οι όροι και οι προϋποθέσεις συμμετοχής κρίνονται κατά την

υποβολή του ΕΕΕΣ, κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς. Παρόλο που, όπως η προσφεύγουσα, οι παρεμβαίνουσες και η Αναθέτουσα Αρχή αναφέρουν, στο αναρτηθέν από την τελευταία ΕΕΕΣ στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, στο Μέρος IV «Κριτήρια Επιλογής», το πεδίο Β «Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια» δεν περιελήφθη, άλλως δεν «άνοιγε» αυτό προς επεξεργασία, και δεδομένου ότι, σύμφωνα με τη Διακήρυξη, κάθε οικονομικός φορέας όφειλε να δηλώσει ότι πληροί το σχετικό κριτήριο, ήτοι ότι δεν υπερβαίνει τα ανώτατα επιτρεπτά όρια ανεκτέλεστου υπολοίπου εργολαβικών συμβάσεων, στοιχείο που αποτελεί αναγκαίο περιεχόμενο της προσφοράς, ο ευλόγως ενημερωμένος και κανονικά επιμελής συμμετέχων (Απόφαση ΔΕΕ της 12ης Μαρτίου 2015, C-538/13 (eVigiloLtd) σκ. 54-55, πρβλ. Προτάσεις της Γενικής Εισαγγελέως, Eleanor Sharpston της 2ης Σεπτεμβρίου 2018, Υπόθεση C375/17 (StanleyInt.BettingLtd) σκ. 71), ήταν σε θέση να κατανοήσει τον οικείο τεθέντα όρο της Διακήρυξης και να προαποδείξει την πλήρωση της απαίτησης αυτής. Ειδικότερα, παρόλο που στο υποβληθέν από την Αναθέτουσα Αρχή ΕΕΕΣ δεν περιλαμβανόταν η ενότητα Β, όμως, εφόσον το ίδιο το ΕΕΕΣ έχει χαρακτήρα δυναμικό, ήτοι δύναται ευχερώς να τροποποιηθεί από τους συμμετέχοντες, καθώς παρέχεται σε επεξεργάσιμη μορφή, ο συνετός και επιμελής συμμετέχων ηδύνατο να προβεί αυτοβούλως σε προσθήκη σχετικής μνείας περί απόδειξης της εν λόγω απαίτησης, άλλως, να προβεί σε υποβολή συνοδευτικής του ΕΕΕΣ υπεύθυνης δήλωσης, όπως κατά τη Διακήρυξη και το νόμο δύναται (βλ. ΕΑΔΗΣΥ 358/2023, σκ. 15). Αβάσιμα δε η προσφεύγουσα ισχυρίζεται πως *«Η ανωτέρω δήλωση οφείλει να γίνεται αυστηρά στο αντίστοιχο προς τούτο διαμορφωμένα πεδία του ΕΕΕΣ, καθώς η παράλειψη απάντησης σε συγκεκριμένο ερώτημα συνιστά ουσιώδη παράλειψη κατά τη συμπλήρωση του ΕΕΕΣ, η δε ελλείπουσα απάντηση επί συγκεκριμένου ερωτήματος δεν μπορεί να συναχθεί από τις απαντήσεις που έδωσε ο οικονομικός φορέας σε άλλα ερωτήματα, ακόμη και εντός του ιδίου κεφαλαίου του ΕΕΕΣ (ad hoc ΕΑ ΣΤΕ 234/2020, ΔΕφΑΘ 59/2021), πολλώ μαλλον από έτερα κεφάλαια του ΕΕΕΣ ή την συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση, στην οποία επιτρέπεται να δηλώνονται διευκρινίσεις επί ήδη δηλωμένων στοιχείων στο ΕΕΕΣ και σε καμία περίπτωση*

δεν μπορεί να αντικαταστήσει το ίδιο το ΕΕΕΣ το οποίο είναι το κατεξοχήν δικαιολογητικό συμμετοχής.», τούτο διότι εφόσον τόσο η Διακήρυξη, όσο και οι οικείες διατάξεις επιτρέπουν την υποβολή συνοδευτικής στο ΕΕΕΣ δήλωσης, ουδόλως απαγορεύεται οι οικονομικοί φορείς να διευκρινίσουν τις δηλωθείσες σε αυτό πληροφορίες, ακόμα και αν αυτές περιελήφθησαν σε άλλο σημείο του ΕΕΕΣ. Δηλαδή, στη Διακήρυξη δεν ορίζεται και μάλιστα, επί ποινή αποκλεισμού, ότι ο οικονομικός φορέας δηλώνει το ανεκτέλεστο υπόλοιπο αποκλειστικά και μόνο στο οικείο σημείο Β του Μέρους IV, αλλά, αντιθέτως, απαιτείται η προαπόδειξη πλήρωσης του κριτηρίου αυτού που περιλαμβάνεται στο άρ. 22.Γ της Διακήρυξης. Δοθέντος ότι, κατά τα ανωτέρω εκτεθέντα, το αναρτηθέν από την αναθέτουσα αρχή ΕΕΕΣ δεν περιελάμβανε το παραπάνω σημείο, εύλογα οι οικονομικοί φορείς κατά των οποίων στρέφεται, προέβησαν σε προαπόδειξης της συγκεκριμένης απαίτησης, με δήλωση σε άλλο σημείο του ΕΕΕΣ, είτε/και στη συνοδευτική αυτού υπεύθυνη δήλωση. Συνεπώς, ουσιώδες στοιχείο της προσφοράς είναι η πλήρωση του οικείου κριτηρίου, όχι όμως, όπως αβάσιμα η προσφεύγουσα υποστηρίζει, η δήλωση αυτού σε συγκεκριμένο σημείο του ΕΕΕΣ. Πιο αναλυτικά, η **πρώτη** παρεμβαίνουσα δήλωσε στο Μέρος II: Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό φορέα του ΕΕΕΣ της «*Τμήματα που συμμετάσχει ο ΟΦ Κατά περίπτωση, αναφορά του τμήματος ή των τμημάτων για τα οποία ο οικονομικός φορέας επιθυμεί να υποβάλει προσφορά. Απάντηση: Ο ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΥΠΟΒΑΛΕΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ. Ο Οικονομικός φορέας "Ε.. ΑΕ." με αρ. Μ.Ε.ΕΠ. ... πληροί τα ελάχιστα οικονομικά όρια και τους δείκτες βιωσιμότητας όπως ορίζεται για την 5η τάξη (Ν. 3669/2008, άρθρο 66 Ν. 4155/2013, άρθρο 107 Ν. 4199/2013) και καλύπτει τα απαιτούμενα δικαιολογητικά του άρθρου 22.Γ της διακήρυξης -Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια. Το ανεκτέλεστο υπόλοιπο της εταιρείας με βάση την ενημερότητα πτυχίου που βρίσκεται σε ισχύ είναι : 9.687.586,95€. Η εταιρεία δεν έχει ανεκτέλεστο υπόλοιπο εργολαβικών συμβάσεων ανώτερο του νόμιμου ορίου, όπως προσδιορίζεται στην παρ.4 του ά. 20 του ΚΔΕ (ν.3669/2008).*» (βλ. αρχείο με τίτλο «ΕΕΕΣ-ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ ..._signed.pdf»), συνεπώς προαπέδειξε ότι πληροί την οικεία απαίτηση, με σχετική δήλωση

στο ΕΕΕΣ, το γεγονός δε ότι αυτή περιελήφθη σε διαφορετικό σημείο, δεν δύναται να οδηγήσει στην απόρριψη της προσφοράς της. Ως προς τη δεύτερη παρεμβαίνουσα, δήλωσε στο ΕΕΕΣ στο Μέρος II: Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό φορέα ότι *«Ο ΟΦ είναι εγγεγραμμένος σε Εθνικό Σύστημα (Προ)Επιλογής Κατά περίπτωση, ο οικονομικός φορέας είναι εγγεγραμμένος σε επίσημο κατάλογο εγκεκριμένων οικονομικών φορέων ή διαθέτει ισοδύναμο πιστοποιητικό [π.χ. βάσει εθνικού συστήματος (προ)επιλογής]; Απάντηση: Ναι ... Αναφέρετε τα δικαιολογητικά στα οποία βασίζεται η εγγραφή ή η πιστοποίηση και κατά περίπτωση, την κατάταξη στον επίσημο κατάλογο Η Βεβαίωση ΜΕΕΠ γίνεται με βάση τα παρακάτω στοιχεία της Επιχείρησης: ... 9)Υπεύθυνη Δήλωση ότι δεν έχουμε υπερβεί το ανώτατο όριο ανεκτέλεστου»* (βλ. αρχείο με τίτλο «ΕΕΕΣ_Σ..ΑΕ_signed.pdf», σελ. 4/18), στο δε φάκελο της προσφοράς της συμπεριέλαβε συνοδευτική του υποβληθέντος ΕΕΕΣ υπεύθυνη δήλωση του νομίμου εκπροσώπου της, όπου αναφέρει, μεταξύ άλλων, ότι *«Όσον αφορά τις λοιπές οικονομικές ή χρηματοοικονομικές απαιτήσεις, οι οποίες έχουν προσδιοριστεί στο άρθρο «22.Γ. Οικονομική και Χρηματοοικονομική Επάρκεια» ο οικονομικός φορέας «Σ..ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» δηλώνει ότι: Η εταιρεία Σ..ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ δεν υπερβαίνει τα ανώτατα επιτρεπτά όρια ανεκτέλεστου υπολοίπου εργολαβικών συμβάσεων σύμφωνα τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 20 παρ.4 του ν.3669/2008 όπως ισχύει και όπως προκύπτει και από την ενημερότητα του πτυχίου της.»*, παραθέτει δε πίνακα έργων υπό εκτέλεση (βλ. αρχείο με τίτλο «ΥΔ_Συνοδεύει το ΕΕΕΣ»), στον οποίο περιλαμβάνεται και το σύνολο ανεκτέλεστου υπολοίπου που ανέρχεται στο ποσό των 5.381.076,51€. Κατά συνέπεια, και αυτή προαπέδειξε την πλήρωση της οικείας απαίτησης. Η τρίτη παρεμβαίνουσα δήλωσε στο υποβληθέν ΕΕΕΣ της στο Μέρος II: Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό φορέα *«Ο ΟΦ είναι εγγεγραμμένος σε Εθνικό Σύστημα (Προ)Επιλογής Κατά περίπτωση, ο οικονομικός φορέας είναι εγγεγραμμένος σε επίσημο κατάλογο εγκεκριμένων οικονομικών φορέων ή διαθέτει ισοδύναμο πιστοποιητικό [π.χ. βάσει εθνικού συστήματος (προ)επιλογής]; Απάντηση: Ναι ... Αναφέρετε τα δικαιολογητικά στα οποία βασίζεται η εγγραφή ή η πιστοποίηση και κατά περίπτωση, την κατάταξη στον*

επίσημο κατάλογο Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά εγγραφής στα οποία βασίζεται η εγγραφή στο ΜΕΕΠ, βάσει της υπ' αριθ. Απόφασης ...-17/10/2022 είναι:... •Βεβαιώσεις των αρμοδίων φορέων εκτέλεσης για το ανεκτέλεστο μέρος των εργολαβιών που εκτελεί η εταιρεία....» (βλ. αρχείο με τίτλο «8. ΕΕΕΣ_signed.pdf», σελ. 4/15), επιπλέον, με το φάκελο της προσφοράς της συνοδευτική του ΕΕΕΣ υπεύθυνη δήλωση του Προέδρου και Διευθύνοντος Συμβούλου αυτής, όπου αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι «...Δ) Οι απαιτήσεις των άρθρων 22.Γ. (Οικονομική και Χρηματοοικονομική Επάρκεια) και 22.Δ. (Τεχνική και Επαγγελματική Ικανότητα) της διακήρυξης καλύπτονται από την βεβαίωση εγγραφής στο ΜΕΕΠ και την εν ισχύ Ενημερότητα Πτυχίου. Γ) Η εταιρία δεν υπερβαίνει το ανώτατο επιτρεπτό όριο ανεκτέλεστου υπολοίπου εργολαβικών συμβάσεων, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 20 παρ. 4 του ν. 3669/2008, όπως ισχύει. Συγκεκριμένα, το ΑΝΕΚΤΕΛΕΣΤΟ υπόλοιπο εργολαβικών συμβάσεων της εταιρίας ανέρχεται σήμερα στα 26.476.254,75€ (χωρίς ΦΠΑ).» (βλ. αρχείο με τίτλο «7. ΥΔ ΣΥΝΟΔΕΥΤΙΚΗ Δ. ..._signed.pdf»). Κατά συνέπεια, προαπέδειξε την πλήρωση του οικείου κριτηρίου. Ο οικονομικός φορέας «Ο...ΑΤΕ» προσκόμισε συνοδευτική του ΕΕΕΣ υπεύθυνη δήλωση της νομίμου εκπροσώπου του, όπου αναφέρεται ότι «Η εταιρία δεν υπερβαίνει τα ανώτατα επιτρεπτά όρια ανεκτέλεστου υπολοίπου εργολαβικών συμβάσεων, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 20 παρ. 4 του ν. 3669/2008, όπως ισχύει (σύμφωνα άρθρο 22Γ αναλυτικής διακήρυξης).» (βλ. αρχείο με τίτλο «....ΑΤΕ_ΥΔ ΑΝΕΚΤΕΛΕΣΤΟΥ_signed.pdf»). Ωστόσο, δοθέντος ότι στο άρ. 23.1 της Διακήρυξης ρητά αναφέρεται ότι «Τέλος, επισημαίνεται ότι οι προσφέροντες δηλώνουν το ανεκτέλεστο υπόλοιπο εργολαβικών συμβάσεων στο Μέρος IV του ΕΕΕΣ, Ενότητα Β «Οικονομική και Χρηματοοικονομική Επάρκεια»), στο πεδίο «Λοιπές οικονομικές ή χρηματοοικονομικές απαιτήσεις», απαιτείτο, κατά τα ως άνω κριθέντα, να περιλαμβάνεται δήλωση περί πλήρωσης της οικείας απαίτησης, ήτοι περί μη υπέρβασης των ορίων ανεκτέλεστου υπολοίπου εργολαβικών συμβάσεων, καθώς και να περιλαμβάνεται ρητή μνεία περί του ποσού του ανεκτέλεστου υπολοίπου εργολαβικών συμβάσεων. Δοθέντος ότι ο ανωτέρω οικονομικός φορέας

προέβη μόνον σε γενική και αόριστη δήλωση περί μη υπέρβασης του εν λόγω υπολοίπου, χωρίς, εντούτοις, να αναφέρει το ακριβές ποσό του ανεκτέλεστου υπολοίπου, η Αναθέτουσα Αρχή όφειλε όπως απορρίψει την προσφορά του, καθώς δεν προαπέδειξε, ως όφειλε, τη σχετική τεθείσα από τη Διακήρυξη απαίτηση. Συνεπώς, ο οικείος ισχυρισμός της προσφεύγουσας γίνεται δεκτός ως προς τον οικονομικό φορέα «Ο...ΑΤΕ». Ως προς τον οικονομικό φορέα «Ε... Α.Τ.Ε.», στο Μέρος ΙΙ: Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό φορέα του υποβληθέντος ΕΕΕΣ δήλωσε «*Τμήματα που συμμετάσχει ο ΟΦ Κατά περίπτωση, αναφορά του τμήματος ή των τμημάτων για τα οποία ο οικονομικός φορέας επιθυμεί να υποβάλει προσφορά. Απάντηση: ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ (100%) / Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΑΣ ΔΕΝ ΥΠΕΡΒΑΙΝΕΙ ΤΑ ΑΝΩΤΑΤΑ ΕΠΙΤΡΕΠΤΑ ΟΡΙΑ ΑΝΕΚΤΕΛΕΣΤΟΥ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥ ΕΡΓΟΛΑΒΙΚΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ, ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΑ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ ΟΡΙΖΟΜΕΝΑ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 20 ΠΑΡ. 4 ΤΟΥ Ν.3669/2008*» (βλ. αρχείο με τίτλο «ΕΕΕΣ Ε... ΑΤΕ»). Για τον εν λόγω οικονομικό φορέα ισχύουν *mutatis mutandis* όσα αμέσως παραπάνω εκτέθηκαν για τον οικονομικό φορέα «Ο...ΑΤΕ». Συνεπώς, εφόσον δεν δήλωσε το ακριβές ποσό του ανεκτέλεστου υπολοίπου, η Αναθέτουσα Αρχή όφειλε όπως απορρίψει την προσφορά του, καθώς δεν προαπέδειξε, ως όφειλε, τη σχετική τεθείσα από τη Διακήρυξη απαίτηση, γενομένου δεκτού του οικείου ισχυρισμού της προσφεύγουσας.

17. Επειδή, με τον τρίτο λόγο της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι ο οικονομικός φορέας «Ο...ΑΤΕ» δεν πληροί την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα και την οικονομική και χρηματοοικονομική ικανότητα. Πιο συγκεκριμένα, αναφέρει ότι, ενώ στο άρ. 23.4 αναφέρεται ότι οι προσφέροντες πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι στην τάξη 3η και άνω έργων οδοποιίας, ο ανωτέρω έχει αριθμό μητρώου ΜΕΕΠ 31492, και με αναζήτηση στον δικτυακό τόπο της ΓΓΔΕ Δ15 (<http://www.ypexd15.gr/Default.aspx?tabid=130>), διαπίστωσε ότι είναι εγγεγραμμένη στην 2η Τάξη σε έργα οδοποιίας. Επομένως, αναφέρει πως, για την συμμετοχή του στον υπόψη διαγωνισμό ο οικονομικός φορέας όφειλε να καλύπτει τουλάχιστον τις οικονομικές και χρηματοοικονομικές ικανότητες του άρ. 100 του Ν. 3669/2008 της 3ης Τάξης του ΜΕΕΠ, λόγω ύψους

προϋπολογισμού και πως, εφόσον είναι εγγεγραμμένος στην 2η Τάξη του ΜΕΕΠ, δεν καλύπτει το κριτήριο αυτό. Τέλος, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται πως ουδέν αναφέρει για τον τρόπο που θα μπορούσε ενδεχομένως να καλύπτει τις απαιτήσεις του άρθρου 22.Γ της Διακήρυξης.

18. Επειδή, επί του τρίτου λόγου της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής, λεκτέα τα εξής: Από το συνδυασμό των άρ. 21.1, 22.Β και 23.4 της Διακήρυξης, προκύπτει ότι οι προσφέροντες που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα υποβάλλουν βεβαίωση εγγραφής πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι στο ΜΕΕΠ στην 3η τάξη και άνω για έργα οδοποιίας. Συναφώς, στο άρ. 22.Γ της Διακήρυξης προβλέπεται, ως προς την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, γίνονται δεκτοί *«και συμμετέχοντες οικονομικοί φορείς εγγεγραμμένοι στο ΜΕΕΠ εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 100 του Ν. 3669/2008, ανά κατηγορία και προϋπολογισμό, ήτοι για την κατηγορία ΕΡΓΩΝ ΟΔΟΠΟΙΙΑΣ (προϋπολογισμός εργασιών χωρίς αναθεώρηση και ΦΠΑ : 2.442.167,37)»*. Ο οικονομικός φορέας «Ο...ΑΤΕ» δήλωσε στο Μέρος ΙΙ: Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό φορέα *«Ο ΟΦ είναι εγγεγραμμένος σε Εθνικό Σύστημα (Προ)Επιλογής Κατά περίπτωση, ο οικονομικός φορέας είναι εγγεγραμμένος σε επίσημο κατάλογο εγκεκριμένων οικονομικών φορέων ή διαθέτει ισοδύναμο πιστοποιητικό [π.χ. βάσει εθνικού συστήματος (προ)επιλογής]; Απάντηση: Ναι Αναφέρετε την ονομασία του καταλόγου ή του πιστοποιητικού και τον σχετικό αριθμό εγγραφής ή πιστοποίησης, κατά περίπτωση: ΜΕΕΠ – αριθμ. ...»* (βλ. αρχείο με τίτλο «espd-response-v2_signed.pdf», σελ. 3/13). Όπως προκύπτει από την ιστοσελίδα αναζήτησης της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών (<http://www.ypexd15.gr/Default.aspx?tabid=130>), βάσιμα η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι ο ως άνω οικονομικός φορέας είναι εγγεγραμμένος στη 2η τάξη, μεταξύ άλλων, και για έργα οδοποιίας. Όπως βάσιμα η προσφεύγουσα υποστηρίζει, ο ανωτέρω οικονομικός φορέας δεν πληροί την τεθείσα από την Διακήρυξη τεχνική και επαγγελματική ικανότητα, καθώς είναι εγγεγραμμένος στην 2η και όχι σε τάξη 3η και ανώτερη, ως προς τα έργα οδοποιίας, με αποτέλεσμα η Αναθέτουσα Αρχή να όφειλε όπως απορρίψει την προσφορά του και για τον λόγο αυτό, ενόψει δε τούτου, η

εξέταση του επιμέρους ισχυρισμού περί της μη πλήρωσης της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας παρέλκει ως αλυσιτελής. Επομένως, ο τρίτος λόγος γίνεται δεκτός ως βάσιμος.

19. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή, το δε παράβολο να επιστραφεί.

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται εν μέρει την προδικαστική προσφυγή.

Δέχεται τις παρεμβάσεις.

Ακυρώνει την υπ' αρ. ../2023 (ΑΔΑ: ..) απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της Αναθέτουσας Αρχής, που ενέκρινε το από 09.02.2023 πρακτικό, κατά το σκέλος που έγιναν αποδεκτές οι προσφορές των οικονομικών φορέων Ο...ΑΤΕ και Ε... Α.Τ.Ε., κατά τα ειδικότερα διαλαμβανόμενα στο σκεπτικό.

Ορίζει την επιστροφή του κατατεθέντος παραβόλου.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στις 31.03.2023 και εκδόθηκε στις 20.04.2023 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΦΩΤΕΙΝΗ ΜΑΡΑΝΤΙΔΟΥ